

B.A. Semester - 2 (CBCS) Examination

March/April- 2018

SANSKRIT : P4 PANCHTANTRA-MITRABHED
(ELECTIVE-2)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન-૧ (અ) નીચેનામાંથી કોઇપણ બે ગદ્યખંડોનું ભાષાંતર કરો. (૦૮)
- (૧) एवं श्रुत्वा राजा चिन्तितवान् - यन्मया जन्मान्तरेऽपि पुरोषोत्सर्गं कुर्वती कदापि विर्मटिका न भक्षिता । तद्यथाऽयं व्यतिकरोऽसंभव्योममानेन मूढेन व्याहतः तथा दन्तिलस्याऽपीति निश्चयः । तन्मया न युक्तं कृतं यत्स वराकः संमानेन वियोजितः । न तादृक्पुरुषाणामेवंविधं चेष्टितं संभाव्यते । तदभावेन राजकृत्यानि, पौरकृत्यानि च सर्वाणि शिथिलतां व्रजन्ति । एवमेव कथा विमृश्य दन्तिलं समाहय निजाङ्ग वस्त्राभरणादिभि संयोज्य स्वाऽधिकारे नियोजयामास ।
- (૨) तदेतत्सरः, स्वल्पतोयं वर्तते । शीघ्रं शोषं यास्यति । अस्मिन् शुष्के यैकः सहाहं वृद्धिं गतः सदैव कोडितस्व ते सर्वे तोयाभावाब्नाशं यास्यन्ति । ततेषां वियोगं द्रष्टुमहमसमर्थः । तेनैतत्प्राप्त्योपवेशनं कृतम् । साम्प्रतं सर्वेषां स्वल्पजलाशयानां जलचरा गुरुजलाशयेषु स्वस्वजनैर्नीयन्ते । केचित् मकरगोघाशिशुमारजलहस्तिप्रभृतयः स्वयमेव गच्छन्ति । अत्र पुनः सरसि ये जलचरास्ते निश्चिन्ताः सन्ति तेनाहं विशेषादोदिभि पदबीजशेषमात्रमप्यत्र नोद्धरिष्यति ।
- (૩) કર્મિશ્ચિનદ્રપ્રદેશે ચળ્ડરવો નામ શૃગાલઃ પ્રતિવસતિ સ્મ । સ કદાચિત્કુધાવિષ્ટો જિહ્વલૌલ્યાન્નગરાન્તરે પ્રવિષ્ટઃ । અથ તં નગરવાસિનઃ સારમેયા અવલોક્ય સર્વતઃ શબ્દાયમાના પરિઘાત્ય તીક્ષ્ણદંડ્રાગ્રેભેક્ષિતુમારથ્યાઃ । સોઽપિ તૈર્મક્ષ્યમાણાઃ પ્રાણભયાત્પ્રત્યાસન્નરક્ષકગૃહં પ્રવિષ્ટઃ । તત્ર ચ નીલીરસપરિ પૂર્ણમહામાળડ સગ્જોકૃતમાસીત્ । તત્ર સારમેપૈરાત્રિગન્તો માળડમધ્યે પતિતઃ । અથ યાવન્તિષ્ઠન્તસ્તાવન્નીલીવર્ણઃ સગ્જતઃ ।
- પ્રશ્ન-૧ (બ) નીચેનામાંથી કોઇપણ બે સંદર્ભ સહિત સમજાવો. (૦૬)
- (૧) સ્વભાવો નોપદેશેનશક્યતે કર્તુમન્યથા ।
- (૨) નૃપતિ જનપદાનાં દુર્લભઃ કાર્યકર્તા ।
- (૩) રાજા મિત્રં કેન દષ્ટ શ્રુતં વા ।
- (૪) અતોઽહં ભવીમિ - યસ્ય બુદ્ધિર્બલં તસ્ય ઇતિ ।
- પ્રશ્ન-૨ પંચતંત્રનો સંક્ષિપ્ત પરિચય આપો. (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૨ ભારતીય કથાસાહિત્યમાં પંડિત વિષ્ણુશર્માના પ્રદાનનું મૂલ્યાંકન કરો.
- પ્રશ્ન-૩ પ્રાણીકથાના ઉદ્ભવ અને વિકાસ પર સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો. (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૩ પ્રાચીન ભારતીય સાહિત્યમાં પ્રાણીકથાની ઉપાદેયતા જણાવો.
- પ્રશ્ન-૪ પંચતંત્રકારની શૈલી વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો. (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૪ પંડિત વિષ્ણુશર્માનાં જીવન વિષયક માહિતી આપો.
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઇપણ બે ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
- (૧) મદોત્કટ સિંહની કથાનો બોધ
- (૨) દન્તિલ ગોરમ્ભયોઃ કથા ।
- (૩) પંચતંત્રમાંથી પ્રાપ્ત થતો બોધ
- (૪) પંચતંત્રનો રચના કાળ